

Jaarverslag 2022

Jaarstukken 2022 Foundation Max van der Stoel

Den Haag , Juni 2023

FMS
Foundation Max van der Stoel

Contents

Jaarstukken 2022 Foundation Max van der Stoel.....	1
Bestuursverslag FMS 2022.....	4
Inleiding.....	4
De staf.....	4
Bestuur.....	5
De FMS boodschap.....	5
Netwerken.....	5
Reserves.....	5
Development.....	7
Building Change.....	7
Debat beleidsnota “Doen waar Nederland goed in is”.....	7
Actieplan beleidscoherentie voor ontwikkeling.....	8
Position papers en contacten met andere ministeries dan BZ.....	9
SDG-rapportage en VNR.....	9
Democracy.....	10
Regio Oost-Europa en Zuid-Kaukasus.....	10
Armenië.....	10
Belarus.....	10
Oekraïne.....	11
Regio Zuidoost Europa.....	12
Noord-Macedonië.....	12
Bosnië en Herzegovina (BiH).....	12
Montenegro.....	12
Regio Zuidoost-Europa, jaarlijkse netwerkmeeting.....	13
Regio Midden-Oosten en Noord-Afrika.....	14
Jordanië.....	14
Tunesië.....	14
Libanon.....	14
Irak.....	15
Regionale activiteiten.....	15
Lokale Context onderzoek.....	15
LGBTI Rights in South East Europe.....	15
MENA Academy.....	16
Dialogue.....	17

Politieke café's	17
Jaarverslag Afrikadag	17
Workshop rondes – De Nederlandse Afrikastrategie als terugkerend thema.....	18
Inspiratiemarkt en Afrikaanse lunch.....	18
Afsluitingsprogramma.....	18
Doelstellingen van de Afrikadag	19
Evaluatie.....	19
Democratie onder Druk	20
Jaarrekening.....	21
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....	37

Bestuursverslag FMS 2022

Inleiding

In 2022 was de Foundation Max van der Stoep weer up and running in de zin die we voor de covid-19 pandemie gewend waren. Fysieke bijeenkomsten, zoals trainingen in het buitenland en de Afrikadag konden weer doorgang vinden. Tegelijk was er in ons werkveld wel weer een enorme uitdaging, namelijk de omgang met de Russische invasie in Oekraïne, zowel in politieke zin als in de samenwerking met onze partner daar.

2022 was ook het jaar van een aantal organisatorische veranderingen. Er was sprake van een directeurswissel, van Arjen Berkvens naar Kido Koenig, per 1 november. Daarnaast zijn de statuten van de stichting aangepast, in lijn met de doelen die daartoe al in 2021 werden gesteld.

Activiteiten

In dit bestuursverslag vindt u een overzicht van alle activiteiten van de FMS. Dat is als volgt geclusterd:

1) Development. In 2022 gingen wij verder met het Building Change project in samenwerking met Partos en Woord & Daad. Dit project richt zich op beleidscoherentie voor ontwikkelingssamenwerking in het kader van de SDG's. Daarnaast is de FMS actief in het Tax Justice Nederland (TJN) netwerk, wat pleit voor eerlijke belastingen wereldwijd; een belangrijk beleidscoherentie thema.

2) Democratiserings activiteiten. Het betreft hier met name de ondersteuning van progressieve politieke partijen in de landen rond de Europese Unie en de FMS activiteiten in het kader van het European Forum for Democracy and Solidarity. We werken hiervoor internationaal samen en krijgen subsidie vanuit het Nederlands Fonds Regionale Partnerschappen (NFRP) vanuit de MATRA, Shiraka en WfPP faciliteiten.

3) Advocacy en informatie activiteiten. Onze activiteiten zijn ondersteunend aan onze missies op het gebied van beleidscoherentie voor ontwikkelingssamenwerking en democratisering. Onze jaarlijkse Afrikadag ging na de pandemie weer voor het eerst fysiek door, en bovendien organiseerden we politieke cafés en andere (online) bijeenkomsten.

Voor de medewerkers, het bestuur en de vrijwilligers van de FMS was 2022 een bewogen jaar, met aan de ene kant de oorlog in Oekraïne, en aan de andere kant het weer doorgaan van veel van onze activiteiten in binnen- en buitenland. Onze grote dank gaat uit naar iedereen die er van 2022 een succesvol jaar hebben gemaakt. Wij bedanken ook de FMS donateurs, die in 2022 gul hebben bijgedragen aan ons werk. We stuurden onze jaarlijkse donateursbrief naar zo'n dertienduizend PvdA-leden namens onze voorzitter Bert Koenders.

De staf

De staf van FMS is tijdens het jaar 2022 veranderd

Arjen Berkvens, directeur FMS en secretaris generaal European Forum (tot november)

Kido Koenig, directeur FMS en secretaris generaal European Forum (vanaf november)

Anne van der Meer, onderzoek, lobby, advocacy

Remy van Aanholt, communicatie, democratiseringsprojecten en European Forum (tot juli)

Meriem Hammami, medewerker democratisering (vanaf maart)

Jarne van der Poel, medewerker democratisering (vanaf september)

Emiel Bongaerts, stagiair vanaf februari, medewerker democratisering (vanaf september)

De FMS heeft altijd drie/vier stagiaires per semester (februari – juli & september – januari.) In 2022 waren dat, in aanvulling op voornoemde Emiel Bongaerts: Alexandra Iburg, Aron Vijzelman, Geerke Visser, Mathieu Neelen, Sofie Nollen.

Bestuur

Het bestuur van de FMS bestond in 2022 uit:

Bert Koenders (voorzitter), Kirsten Meijer (vice-voorzitter), Liselore van der Heijden (penningmeester), Yannick Du Pont, Milka Yemane, Lau Schulpen, Kiza Magendane, Lenna Vromans (internationaal secretaris PvdA en q.q. lid)

De FMS boodschap

De FMS is de buitenlandstichting gelieerd aan de PvdA. Wij zetten ons door het geven van trainingen in voor democratisering, doen onderzoek en voeren lobby en advocacy voor een eerlijker beleid ten aanzien van landen in het zuiden en brengen internationale zaken onder de aandacht van het Nederlandse publiek. Onze boodschap is:

We zetten ons in voor de mensen die het niet meer pikken dat in hun land corruptie en eigenbelang de boventoon voeren. De activist die het zat is dat zijn stem niets waard is, omdat er geen eerlijke verkiezingen zijn. Moedige mensen die grote persoonlijke risico's nemen door de macht te trotseren. Die strijden tegen de ongelijkheid in de wereld. Tegen de politiek van stagnatie en uitbuiting. Voor solidariteit, democratie en mensenrechten. We streven naar een wereld waarin de democratische rechten van alle mensen gewaarborgd zijn. We wakkeren het vuur van verandering aan door activisten praktische tools te geven die ze direct in hun strijd kunnen gebruiken. Wij steunen de changemakers in de wereld en geven ze een podium. Wij nemen ook nadrukkelijk onze eigen verantwoordelijkheid voor eerlijke politiek in Nederland, de Europese Unie, Afrika en het Midden-Oosten. Wij betrekken daar zoveel mogelijk verschillende mensen bij door kennis te delen en dialoog te stimuleren. Zo maken wij mensen sterker en de politiek eerlijker. Daar staat de FMS voor.

Netwerken

De FMS is lid van de volgende netwerken:

- European Forum for Democracy and Solidarity (waar wij ook het secretariaat voor voeren)
- Foundation for European Progressive Studies FEPS (waarvan de directeur in bestuur zit)
- Solidar: Europees netwerk van civil society organisaties
- European Network of Political Foundations (ENoP)
- Partos: brancheorganisatie van Nederlandse ngo's in de ontwikkelingssamenwerkingssector
- Tax Justice Netherlands (TJN)

Reserves

Het vermogen van de FMS is bestemd als continuïteitsreserve, die ingezet kan worden in mindere tijden. Wij streven op termijn van vijf jaar (2025) naar een reserve van 195.000 euro (25% totale lasten in 2019). Het afgelopen jaar is de reserve toegenomen met 33.429 euro tot 120.079 euro.

In 2022 hebben we conform de begroting een deel van de bestemmingsreserve voor vrouwenprojecten (De Born) besteed. De FMS hield ook in 2022 weer een fondsenwervingsactie onder meer dan dertienduizend leden van de PvdA.

In het vervolg van dit verslag beschrijven wij de activiteiten die de FMS in 2022 heeft uitgevoerd en geven we het totale financiële overzicht weer.

Development

Onder de pilaar development worden onze lobby- en onderzoeksactiviteiten geschaard die zich richten op eerlijk beleid voor ontwikkeling. De focus van het onderzoekswerk is vanaf 2022 vooral op het valoriseren van inzichten die wij hebben gegenereerd of die wij bijvoorbeeld via onze netwerken mede hebben ontwikkeld. Valoriseren in deze zin is vooral het zorgen dat inzichten in concrete beleidsvoorstellen worden vertaald en terecht komen bij de juiste personen in politiek en bestuur.

Building Change

In samenwerking met Partos en Woord & Daad.

Building Change draagt bij aan een coherent Nederlands buitenlandbeleid met de Sustainable Development Goals als leidraad, d.m.v. het op de politieke agenda zetten van het belang van het principe van beleidscoherentie voor duurzame ontwikkeling.

Om dit te bereiken werkte het team aan de volgende doelstellingen:

1. Building Change streeft ernaar dat beleidscoherentie voor ontwikkeling en de SDG's in de Tweede Kamer binnen verschillende Kamercommissies onder de aandacht komen, o.a. aan de hand van de lobby op coherentithema's en de campagne #AdopteerEenSDG.
2. In samenwerking met partners schrijft Building Change in 2022 een of meerdere korte publicaties gericht op concrete incoherenties tussen ministeries EZK-BZ en Financiën-BZ op het gebied van financiering en klimaat.
3. Building Change zet zich in voor een effectieve uitvoering van de SDG-toets en werkt aan het vergroten van de bekendheid van de toets in de ontwikkelingssector en de Tweede Kamer.
4. Building Change beïnvloedt actief het politieke debat over de jaarlijkse voortgangsrapportage 'Beleidscoherentie voor ontwikkeling' aan de Tweede Kamer.
5. Building Change draagt als penvoerder vanuit het 'maatschappelijk middenveld' bij aan de jaarlijkse gezamenlijke SDG-rapportage aan de Tweede Kamer, en het debat rondom de Nederlandse SDG-inzet richting de VNR.

Debat beleidsnota "Doen waar Nederland goed in is"

Vlak voor het zomerreces, in juni, presenteerde minister Schreinemacher haar beleidsnota "Doen waar Nederland goed in is". Rond het zomerreces en vlak daarna hebben we als Building Change sterk ingezet op een goede reactie en sterke lobby voor beleidscoherentie voor ontwikkeling rondom dit debat.

We hebben hiervoor binnen een aantal dagen onze eerste reactie met een beknopte analyse online gezet en gedeeld met partners in het maatschappelijk middenveld. Richting het debat hebben we een position paper gemaakt en gedeeld met Kamerleden. Met een aantal fracties – SP, CU en PvdA – hebben we vervolgens ook een gesprek gehad. Deze drie partijen namen allemaal onze input mee in hun inbreng in het debat, en ook Volt heeft onze punten meegenomen.

Tijdens het notadebat was beleidscoherentie een centraal thema. Zo noemde Ceder (CU) de hoge positie van Nederland op de SDG spillover index en riep hij de minister op om deze koers bij te stellen middels het nieuwe actieplan beleidscoherentie voor ontwikkeling (nog niet gepubliceerd op het moment van dit debat). Aan het einde van het debat diende hij een motie in om de SDG-toets zichtbaar te maken. De minister pareerde met het argument dat het Integraal Afwegingskader, waarvan de SDG-toets deel uitmaakt, momenteel wordt herzien en dat ze met andere ministeries

moet overleggen of de SDG-toets ook voor hen zichtbaar kan worden gemaakt. De motie-Ceder is uiteindelijk aangenomen.

Ook Koekkoek (Volt) kaartte het gebrek aan coherentie aan en vroeg om een analyse van de grondoorzaken van verschillende actuele crises in het nieuwe actieplan. Minister Schreinemacher zegde de Kamer toe dat dit zou gebeuren. Kröger (GroenLinks) vroeg aandacht voor coherentie tussen BHOS en EZK, met betrekking tot emissies van grote bedrijven. Thijssen (PvdA) vroeg de minister of de SDG-toets niet een veel prominentere plek moet krijgen in het beleid. Samen met Kröger diende hij een motie in om voedselzekerheid in alle aankomende strategieën te adresseren. De minister zegde toe dat voedselzekerheid in de Afrikastrategie zou terugkomen, maar moet met collega's overleggen of dit ook geldt voor het actieplan beleidscoherentie.

Van Dijk (SP) noemde Building Change tweemaal en schaarde zich achter onze bevindingen en aanbevelingen op het gebied van belastingontwijking. Ook hij benadrukte het gebruik van de SDG-toets. Hij diende een motie in om meetbare indicatoren voor de aanpak van belastingontwijking op te nemen in het actieplan beleidscoherentie en om het VN-modelverdrag te hanteren als template voor belastingverdragen met ontwikkelingslanden. De minister verzocht Van Dijk om de motie over meetbare indicatoren aan te houden, zodat zij deze indicatoren met collega Kaag van Financiën kan bespreken. Wel zegde ze toe dat in het nieuwe actieplan beleidscoherentie meetbare indicatoren zullen worden opgenomen met betrekking tot onwettige geldstromen en belastingontwijking, op basis waarvan jaarlijks gerapporteerd zal worden. De minister ontraadde de motie over het VN-modelverdrag, omdat dit - volgens haar - kan leiden tot dubbele belastingheffing en het huidige OESO-modelverdrag effectiever is in het voorkomen van dergelijke dubbele heffingen. Ook is Nederland het niet eens met de verdeling van heffingsrechten in het VN-modelverdrag.

Actieplan beleidscoherentie voor ontwikkeling

Sinds 2016 heeft Nederland een actieplan beleidscoherentie voor ontwikkeling. Minister Schreinemacher presenteerde in november een herziening van dit actieplan, zoals was aangekondigd in het regeerakkoord.

In aanloop naar deze herziening organiseerde Building Change met het Ministerie van Buitenlandse Zaken een inputsessie. Zo'n 15 organisaties konden hun expertise delen met Kitty van der Heijden (DG Internationale Samenwerking) en de beleidsmedewerker verantwoordelijk voor beleidscoherentie voor ontwikkeling. Vanuit Building Change was dit succesvol. Er is toegezegd dat het nieuwe actieplan beter gaat kijken naar ons voornaamste kritiekpunten, het gebrek aan analyse en reflectie in de jaarrapportages om ook conflicterende belangen op de verschillende thema's inzichtelijk te kunnen maken. Daarnaast hebben we gepleit voor een koppeling tussen het actieplan en de Monitor Brede Welvaart en het belang van de SDG-toets nogmaals benadrukt.

Na de publicatie van het actieplan heeft de Kamer besloten een apart Commissiedebat Beleidscoherentie voor Ontwikkeling in te plannen, niet alleen met minister Schreinemacher, maar ook met minister Adriaansen (EZK), staatssecretaris Van Rij (FIN) en minister Adema (LNV). Dit debat zal, zoals het er nu uitziet, plaatsvinden op 6 juli 2023, zonder minister Adema.

Daarnaast hebben we samen met ViceVersa, het Ministerie van Buitenlandse Zaken en de FGG-alliantie een groot publieksdebat over beleidscoherentie voor ontwikkeling georganiseerd. Dit zou plaatsvinden in december 2022, maar is uiteindelijk verschoven naar half januari 2023.

Position papers en contacten met andere ministeries dan BZ

In 2022 hebben we verschillende position papers geschreven met als doel beleidscoherentie voor ontwikkeling en de impact van ons beleid op ontwikkelingslanden breder onder de aandacht te brengen. In juni publiceerden we onze position paper over belastingontwijking. In november volgde een publicatie over de transitie in Nederland naar een circulaire economie. Deze laatste is de basis voor onze input op het Nationaal Programma Circulaire Economie, die begin 2023 werd gelanceerd. De paper over belastingontwijking hebben we bijvoorbeeld gebruikt bij onze inbreng voor het beleidsnotadebat (zie hierboven) en bij begrotingsbehandelingen.

Daarnaast hebben we in 2022 actief ingezet op contact leggen met ambtenaren binnen EZK. Hoewel het eerst wat stroef ging, konden we uiteindelijk deelnemen aan een tweetal inputsessies rondom de Visie op een Nieuwe Economie in 2050. Hier hebben we de internationale impact van ons beleid en handelen onder de aandacht gebracht.

SDG-rapportage en VNR

Net als voorgaande jaren heeft Building Change het hoofdstuk vanuit het maatschappelijk middenveld in de Nationale SDG-rapportage geschreven. De enquête die we vooraf hebben gedeeld om input op te halen werd door 68 respondenten ingevuld!

Daarnaast heeft Building Change in een vroeg stadium deelgenomen aan een inputsessie voor de Nederlandse VNR (voluntary national review) van de SDG's. Helaas is er na deze sessie geen betrokkenheid meer geweest van Building Change in dit proces. Ook andere maatschappelijk organisaties waren hier niet bij betrokken.

Democracy

Regio Oost-Europa en Zuid-Kaukasus

Armenië

In **Armenië** werken we sinds 2020 met het SD Platform Armenië. Deze organisatie spiegelt zich qua bewegingsopbouw op de principes van de Oekraïense zusterorganisatie. Zij groeien gestaag en richten zich ook veelal op jongeren. Sinds de ‘Fluwelen Revolutie’ van 2018 vindt er lichtelijke verbetering plaats in Armenië op het gebied van democratische vooruitgang. Dit geeft SD ook de mogelijkheden om zich te ontwikkelen en we steunen hen door middel van 2 à 3 trainingen per jaar. De geopolitieke situatie met Azerbaidjan en Rusland maakt werken in Armenië onzeker – op de lange termijn is het dus afwachten of de gestage democratische vooruitgang in het land zal standhouden.

Onze samenwerking met het SD Platform Armenië (SDPA) is nog op een beginnend niveau. Deze organisatie heeft zeker potentieel om de basis te leggen voor sociaaldemocratische politiek in de cliëntelistische politiek in Armenië, op dezelfde manier als SD Platform Oekraïne succesvol heeft laten zien.

SDPA werkt ook nauw samen met de Duitse Friedrich Ebert Stiftung (FES). Binnen deze samenwerking worden veel educatieve en organisatorische trainingen georganiseerd. We staan in nauw contact met de FES, en de verwachting is dat onze projecten in capaciteitsopbouw presenteren de SDPA de komende jaren aanzienlijk verder kan laten groeien.

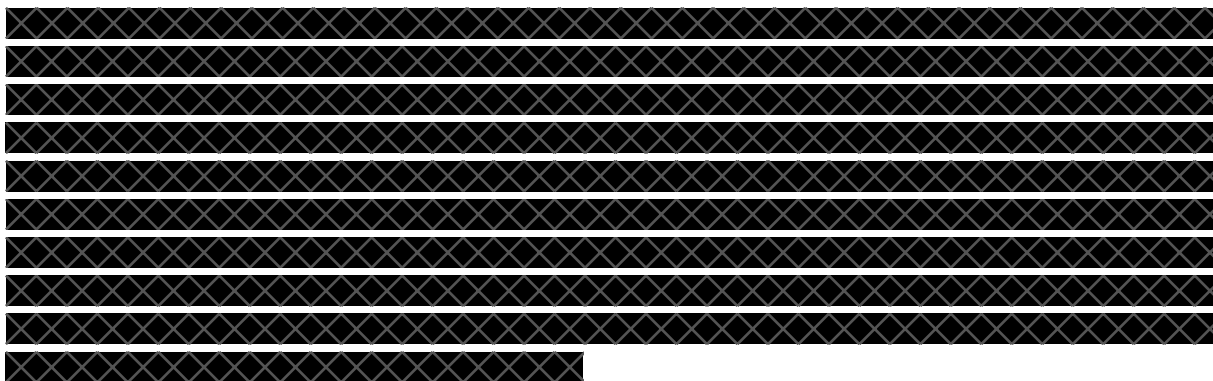
In Armenië hebben we in 2022 één training gegeven in het kader van de MATRA subsidie.

Activiteit 1: Strategic political planning Armenia

Datum en plaats: 24 – 27 November 2022, Aghveran, Armenia

Totaal besteed: 11.185 EUR

Belarus

In 2022 hebben we wederom samengewerkt met de Belarus Women’s League (BWL), die al sinds 2019 bezig is geweest om zich om te vormen tot een politieke partij gericht op vrouwen.

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

Totaal besteed: 10.451 EUR

Oekraïne

In **Oekraïne** werken we al jarenlang met het SD Platform. Deze civiele organisatie richt zich met een 'grassroots' toenadering op het vergroten vraag naar sociaaldemocratische politiek, met name onder jongeren. SD Platform is flink gegroeid de afgelopen jaren, en na de invasie van Rusland een zeer belangrijk contactpersoon geworden voor Europese instituties om de sociaaldemocratische mogelijkheden in het land in kaart te brengen. Uiteindelijk heeft SD ook de ambitie om zich politiek te institutionaliseren, wij helpen hierbij waar mogelijk. We organiseren elk jaar 1 à 2 trainingen met deze organisatie.

Het behoeft geen uitleg dat 2022 voor Oekraïne een dramatisch jaar was. Ondanks de evidente tegenslagen in de mogelijkheden tot samenwerking heeft FMS nog steeds met de Oekraïense partner SD Platform activiteiten kunnen organiseren.

Tijdens de opbouw van de spanning met Rusland heeft FMS ook in informatieavond over de politieke situatie in Oekraïne georganiseerd, op 28 januari.

Kort na de oorlog heeft FMS een inzamelactie Oekraïne uitgevoerd. De aankondiging daarvan was op 9 april: https://foundationmaxvanderstoel.nl/inzamelactie_voor_oekraïne_help_mee/. De inzamelingsactie vond plaats op verschillende plekken in Nederland, met vrijwillige inzet van een aantal van onze vaste vrijwilligers. Het resulteerde in een vrachtwagen met goederen waar de coördinatoren vanuit onze partner om hadden gevraagd, en een totaalbedrag van 26.500 euro. Met deze solidariteitsactie meenden wij meer direct bij te dragen op korte termijn dan op de klassieke wijze van samenwerking.

Activiteit 1: Volunteer training

Datum en plaats: 8-10 July 2022, Ternopil

Activiteit 2: Training of Trainers

Datum en plaats: 15-18 August 2022, Lviv

Totaal besteed: 22.347 EUR

Regio Zuidoost Europa

Noord-Macedonië

In Noord-Macedonië werken wij samen met Progres Institute for Social Democracy, een instituut gelieerd aan de Sociaaldemocratische Unie van Macedonië (SDSM). Nu Macedonië na een parlementaire crisis in 2017 weer de weg naar democratie en EU-toetreding heeft ingeslagen is het belangrijk dat internationale partners hun steun blijven geven. In Noord-Macedonië organiseren wij jaarlijks een zomerschool voor 90 sociaaldemocratische jongeren – een evenement waar elk jaar naar wordt uitgekeken. Ook in Noord-Macedonië organiseren we activiteiten rondom het bevorderen van LHBTI-rechten.

Ook in 2022 hebben we de zomerschool voor 90 jongeren gegeven in Ohrid.

Activiteit 1: Summer School North Macedonia

Datum en plaats: 8-10 July, Ohrid

Totaal besteed: 15.126 EUR

Bosnië en Herzegovina (BiH)

In **Bosnië en Herzegovina** werken we met het Forum of Left Initiative (*Udruzenje forum lijeve inicijative*). Het forum is een organisatie van politieke activisten, maatschappelijke organisaties en vakbonden, die de toekomst van Bosnië en Herzegovina zien als een samenleving gebaseerd op sociaaldemocratische waarden. Het Forum houdt zich bezig met het trainen van sociaaldemocratische politici en het ontwikkelen van sociaaldemocratisch beleid. Met het forum organiseren we ook elk jaar activiteiten rondom LHBTI-rechten.

In 2022 organiseerden we één training in het land in samenwerking met Forum of Left Initiative, een stichting gelieerd aan de SDP. We zullen deze activiteiten afstemmen met onze partners in het Verenigd Koninkrijk en Zweden.

Activiteit 1: Training Strategic Planning - campaign

Datum en plaats: 28-30 January, Sarajevo

Totaal besteed: 5.245 EUR

Montenegro

In Montenegro werken wij samen met de politieke stichting gelieerd aan de sociaaldemocratische partij (SDP) van Montenegro, de Foundation for Progressive Policies (*NVO fond za progresivne politike*). De sociaaldemocratie in Montenegro verkeert in crisis – onze zusterpartij haalde bij de meest recente verkiezingen in maart 2023 slechts 3%. Met onze samenwerking proberen wij de sociaaldemocratische partij te versterken. Daarnaast geven wij binnen ons LHBTI-project sinds 2018 sociaaldemocraten in

Montenegro de kennis en kunde om LHBTI-gelijkheid na te streven, wat ook voor de EU-toetreding van het land van groot belang is.

Op 28 april 2022 werd de leider van het Zwart-Witblok (URA), Dritan Abazović, verkozen tot de nieuwe premier van Montenegro, met een mandaat voor een jaar. Zijn minderheidsregering bestaat uit het URA-blok, de Socialistische Volkspartij, de Sociaal-Democratische Partij, de Bosnische Partij en twee etnisch-Albanese coalities. Zij vormen de regering tot het voorjaar van 2023, wanneer er nieuwe verkiezingen plaatsvinden. In voorbereiding op deze verkiezingen, zullen wij een training voor de SDP organiseren.

Activiteit 1: Campaign training

Datum en plaats: 9-10 April 2022, Petrovac

Totaal besteed: 4.920 EUR

[Regio Zuidoost-Europa, jaarlijkse netwerkmeeting](#)

Van 2 tot 4 december 2022 vond de jaarlijkse bijeenkomst van ons netwerk plaats in Skopje, Noord-Macedonië. Vertegenwoordigers en politici van sociaaldemocratische stichtingen, denktanks en partijen kwamen bijeen in de Macedonische hoofdstad om te praten over de politieke situatie in de regio, het perspectief op EU-lidmaatschap en gendergelijkheid.

Het was passend dat de bijeenkomst plaatsvond in Noord-Macedonië, een land dat veel vooruitgang heeft geboekt in zijn democratische ontwikkeling. Een sociaaldemocratische en progressieve regering heeft de spanningen sinds 2017 tot bedaren gebracht, na de scherpe democratische terugval van het land in de jaren daarvoor.

Dit project is mede gefinancierd door FEPS, Foundation of European Progressive Studies.

Totaal besteed: 7.285,16 EUR

Regio Midden-Oosten en Noord-Afrika

Jordanië

In Jordanië werken we samen met de Jordanian Social Democratic Party (JSDP). De normen van de JSDP komen erg overeen met de onze. Zo probeert de partij steeds meer jongeren en vrouwen bij de organisatie te betrekken. De sociaaldemocratische partij maakt al jarenlang onderdeel uit van het Jordaanse politieke landschap. Tot op heden zijn zij echter een relatief kleine factie. Met onze trainingen hopen wij hier verandering in te kunnen brengen.

Activiteit 1: Strategic planning training

Datum en plaats: 13 tot 15 mei in Amman

Activiteit 2: Inclusive political party training

Datum en plaats: 26 tot 28 mei in Amman

Activiteit 3: Public speaking and debating training

Datum en plaats: 3 tot 5 november in Amman

Totaal besteed: **58.367,84**

Tunesië

In Tunesië werken we met de Ettakatol partij (Democratic Forum for Labour and Liberties). Dit is een sociaaldemocratische partij, die waarden heeft waarin wij ons kunnen vinden. Het doel van ons partnerschap is om de partij groter en sterker te maken. Onderdeel hiervan is dat wij hen ondersteunen om te linkse samenwerking in Tunesië te verbeteren.

Activiteit 1: Strategic planning

Datum en plaats: 6 tot 8 mei in Tunis

Activiteit 2: Target groups analysis and campaigns

Datum en plaats: 13 tot 15 mei in Hammamet

Activiteit 3: Storytelling and speech writing

Datum en plaats: 17 tot 19 juni in Hammamet

Activiteit 4: Negotiating and stakeholder analysis

Datum en plaats: 14 tot 16 oktober in Tunis

Totaal besteed: **52.691,06**

Libanon

In Libanon werken wij samen met de Progressive Youth Organisation (PYO). Dit is de jongerenpartij van de Progressive Socialist Party. De moederpartij is goed geïntegreerd in het huidige Libanese sektarische politieke stelsel. Dit betekent wel dat zij vaak worden bekritiseerd en gezien als onderdeel van een systeem dat de politieke impasse in stand houdt. Hierom werken wij enkel samen met de PYO. De hoop is dat de jongeren een bijdrage kunnen leveren om het politieke systeem van binnenuit te verbeteren.

Activiteit: Politics in times of crisis training

Datum en plaats: 11 trainingen in de maanden april en mei in 11 Libanese regio's: Aley; Shouf; Gharb; Choueifat; Iklim; Maten; Hasbaya-Marjeyoun; ashya; Jerd; Beiroet; Noordelijke regio.

Totaal besteed: **15.342,40**

Irak

In Koerdisch Irak werken we samen met de Patriotic Union of Kurdistan (PUK). Wij hebben een historische band met de partij en geloven in potentie voor uitwisseling om de Koerdische democratie te versterken. Het is een partij met relatief veel macht, waardoor wij de hoop hebben dat zij daadwerkelijk positieve veranderingen kunnen doorvoeren in de regio.

Activiteit: Training of Trainers.

Datum en plaats: 21 tot 25 april, in Sulaymaniyah

De partner heeft de kosten hiervoor gedekt.

Regionale activiteiten

De FMS heeft deze activiteiten georganiseerd in het kader van het European Forum for Democracy and Solidarity. De kosten van deelname aan sommige van deze missies zijn voor de FMS betaald uit subsidiemiddelen en verantwoord onder de landenprojecten. Het LGBTI Project is volledig betaald uit de Labour Party fondsen via de Westminster Foundation uit het Verenigd Koninkrijk. De MENA Academy is een project samen met het Zweedse Olof Palme International Center en dat geldt ook voor het nieuws service project waarin we onderzoek doen naar de lokale context in onze partnerlanden.

Lokale Context onderzoek

Onderdeel van het werk van de projectmedewerkers van de FMS is onderzoek doen en het constant monitoren van de lokale situatie in de landen waar wij werken. Dit werk is van groot belang aangezien het kennen van de lokale context essentieel is voor het effectief kunnen werken in deze landen. De output van dit project bestaat uit:

- 1) Newsflashes (iedere twee weken een overzicht van de politieke ontwikkelingen)
- 2) New Alerts (een verslag van een verkiezing of een grote actuele gebeurtenis met veel impact)
- 3) Achtergrond artikelen
- 4) Country Updates: verslagen over de politieke situatie in de landen waarin wij actief zijn.

De resultaten van dit werk zijn te zien op: www.europeanforum.net. Vanuit het Shiraka fonds hebben wij geld voor salarissen gereserveerd om ons toe te leggen op de MENA landen. Onze partner: Olof Palme International Center ondersteunt het monitoren, onderzoek en rapportages over de Westelijke Balkan en Oost-Europa.

LGBTI Rights in South East Europe

In samenwerking met de UK Labour Party en het European Forum for Democracy and Solidarity heeft de FMS in 2022 het project ter bevordering van LGBTI rechten op de Westelijke Balkan voortgezet en uitgevoerd. In 2015 zijn de projectpartners samen met lokale stichtingen begonnen met het agenderen van LGBTI onderwerpen bij lokale sociaaldemocratische politieke partijen. Wat begon met conferenties in Belgrado, London en Madrid (als onderdeel van de WorldPride), is uitgegroeid tot een project met trainingen voor nieuwe LGBTI activisten, *Pride march fringe meetings* en lokale trainingen in de partnerlanden.

De deelnemende lokale stichtingen zijn: Center of Modern Skills (Servië), Forum of Left Initiative (Bosnië Herzegovina), Progres Institute (Noord Macedonië) en Fund for Progressive Politics (Montenegro). We hebben het eerste LGBTI project in het eerste kwartaal van 2022 afgerond in september 2022 hebben we het LGBTI 2 gestart. Het nieuwe project heet nu officieel 'Inclusion and Inequalities'.

In het begin van 2022 is de cyclus van 2021-2022 afgerond. Er zijn geen activiteiten uitgevoerd in Q1 van 2022, dit is allemaal gerealiseerd in Q3-Q4 2021. Dit betekende dat er een nieuwe aanvraag geschreven diende te worden voor 2022-2023. Dit is gedaan, waarna er weer nieuwe projecten werden georganiseerd vanaf het najaar van 2022. Er is een activiteit gerealiseerd in november 2022. De andere zes activiteiten (vier nationale seminars, een regional seminar, en het maken van podcasts) werden gerealiseerd in Q1 van 2023.

Activiteit 1: Training of Trainers

Datum en plaats: 11-13 november 2022, Skopje, North Macedonia

Totaal besteed: **4.581 EUR**

MENA Academy

In samenwerking met het Olof Palme International Center uit Zweden en het European Forum for Democracy and Solidarity heeft de FMS een trainingsacademie opgezet voor het Midden-Oosten en Noord-Afrika, de MENA Academy. Deze academie brengt zeven partners van OPC, EFDS en FMS samen: Ujsario, Westelijke Sahara; Ettakatol, Tunesië; Jordanian Social Democratic Party, Jordanië; Progressive Youth Organization, Libanon; Fatah, Palestijnse Gebieden; Patriotic Union of Kurdistan, Iraaks Koerdistan; en People's Democratic Party (HDP), Turkije.

In eerste instantie was dit een tweejarig project, begonnen in 2019, met vier trainingsactiviteiten. Vanwege de Covid-19 pandemie heeft het project in 2020 en 2021 voornamelijk online plaatsgevonden. Besloten is het project te verleggen tot eind 2022, met meerdere fysieke trainingsactiviteiten, gericht op vrouwen en jongeren. Deze activiteiten focussen op campagne, communicatie, leiderschap, beleidsontwikkeling en interne partijdemocratie en daarnaast zijn er follow up activiteiten met een Training voor Trainers (ToT) training.

In 2022 zijn de MENA Academy trainingen – die eindelijk weer fysiek door konden gaan – uitgevoerd in Tunesië en Noord-Irak.

Activiteit 1: MENA Women Academy

Datum en plaats: 2 tot 5 juni in Sulaymaniyah, Koerdistan, Irak

Activiteit 2: MENA Academy 4

Datum en plaats: 2 tot 5 juni in Sulaymaniyah, Koerdistan, Irak

Activiteit 3: MENA Academy Training of Trainers/Follow Up

Datum en plaats: 25 tot 26 november in Amman, Jordanië

Totaal besteed: **165.877***

*Dit bedrag is veel hoger per training dan andere trainingen die we in deze regio gaven, omdat de reiskosten van de deelnemende jongeren vanuit het project werden vergoed.

Dialogue

De FMS organiseert regelmatig publieksbijeenkomsten en expertmeetings in Nederland over ontwikkelingen in landen en regio's die ons aangaan. Hierbij debatteren vertegenwoordigers uit de politiek, het maatschappelijk middenveld, wetenschap en het bedrijfsleven over landen waar wij werken of over ontwikkelingssamenwerking. De publieksactiviteiten betrekken het bredere publiek bij internationale samenwerking en hebben als doel het draagvlak voor internationale solidariteit te vergroten. We werken altijd samen met maatschappelijke organisaties, de PvdA of mensen die oorspronkelijk uit deze landen afkomstig zijn. De FMS publiceert ook regelmatig artikelen op de website en we zijn een bron van betrouwbare, actuele analyses over politieke ontwikkelingen in de regio's waar we actief zijn. De maandelijkse nieuwsbrief van de FMS bood ook letterlijk ruimte voor dialoog: naast de evenementen die we organiseren is er ook altijd ruimte voor opini artikelen en reacties op voorgaande artikelen.

Politieke café's

Dit jaar organiseerde de FMS drie politieke cafés. Tijdens een politiek café bespreken we de politieke ontwikkelingen in een bepaald land, in samenwerking met diaspora organisaties, en/of gaan we dieper in op bepaalde relevante thema's. In 2022 hebben we de politieke cafés nog online georganiseerd.

We organiseerden politieke cafés over:

- Ethiopië, op 20 januari, met het oog op de recente escalatie van het conflict daar. Sprekers waren Lulessa Abadura van de Gurmuu Stichting; Habtom Yohannes, PhD kandidaat aan de Radboud Universiteit; Jan Abbink van Universiteit Leiden; en Weyni Tesfai, cultureel antropoloog en geschiedkundige op het gebied van Afrikastudies.
- West-Papua, op 7 april, en de strijd daar die weinig aandacht krijgt. Sprekers waren Raki Ap, expert over het conflict, Julia Jouwe, oprichter van het Young Papua Collective, en Anne-Linn Machielsen, die haar masterscriptie schrijft over de gevolgen van de nikkelwinning in de regio.
- de vluchtelingen crisis op Curacao op 3 november. Sprekers waren Ieteke Witteveen (Human Rights Defense Curaçao), Dr. Natalie Dietrich Jones (SALISES) en Marieke Koekkoek (Tweede Kamerlid namens VOLT).

Daarnaast organiseerde we rondom de oorlog in Oekraïne nog een aantal events, waaronder een vraaggesprek over Oekraïne op 28 januari, een paar weken voordat Rusland uiteindelijk Oekraïne binnenviel; en een interview met Ruslandexpert Gijs Kessler op 23 mei. Ook deze events organiseerden we online.

Op het PvdA-congres op zaterdag 11 juni organiseerde we een sessie over arbeidsmigratie. Met bezoekers van het congres gingen Anne van der Meer (FMS senior policy officer) en Agnes Jongerius (Europarlementariër) in gesprek over hoe we arbeidsmigratie in goede banen kunnen leiden. Op de Politieke Ledenraad van 8 oktober organiseerden we nog een sessie in het kader van Democratie onder Druk, waarbij PvdA-leden in gesprek gingen met Europarlementariër Thijs Reuten over democratie binnen en buiten Europa.

Jaarverslag Afrikadag

Na twee jaren wachten was het zaterdag 28 mei eindelijk zo ver. De Afrikadag kon weer plaatsvinden! Om 10.00 uur opende het Koninklijk Instituut voor de Tropen (KIT) de deuren en stroomde het als vanouds weer vol met bezoekers. Er volgde drie mooie workshop rondes! Anders dan vorige jaren was er afgelopen zaterdag niet één thema, maar stond de overkoepelende kernwaarde van de Afrikadag

centraal: de belangrijke rol van Afrikaanse stemmen in maatschappelijke discussies. Het gevolg was een uitgebreid en vooral divers aanbod aan workshops.

Workshop rondes – De Nederlandse Afrikastrategie als terugkerend thema

In de drie verschillende rondes zijn in totaal 30 workshops aan bod gekomen, waarbij de grootste workshops dit jaar plaatsvonden in het Tropentheater. De eerste ronde werd hier afgetrapt met een enerverend politiek debat, waarbij woordvoerders van de PvdA, Partij voor de Dieren, D66 en GroenLinks in debat gingen over de nieuwe Afrikastrategie van kabinet Rutte IV.

Deze sessie werd in de tweede ronde opgevolgd door een gesprek tussen Jan Pronk en Kiza Magendane; zij spraken over de snel veranderende rol van Afrika op het wereldtoneel, en wat deze betekent. Aansluitend op het eerdere woordvoerdersdebat, werden in ronde 3 de eerste contouren en inhoud van de Afrikastrategie besproken door het Ministerie van Buitenlandse Zaken, met een speciale videoboodschap van Minister Liesje Schreinemacher. Deze sessies zijn alle drie terug te zien op [YouTube](#).

In de andere workshopzalen waren eveneens talloze interessante sessies bij te wonen! Bijvoorbeeld een workshop over de rol van religie bij conflicten en vredesopbouw in Afrika, een sessie over climate justice verzorgd door de FMS en een debat over de ontvangst van Afrikaanse vluchtelingen georganiseerd door Stichting Lemat. Ook ActionAid organiseerde een gesprek over de Afrikastrategie, maar met een unieke inval: werkt deze strategie wel voor vrouwen?

Een dergelijke interessante evaluatie van beleid was te vinden bij IOB, die een sessie verzorgde waarin publiek-private financiering voor klimaat in Afrika geanalyseerd werd. Oxfam Novib en WECF boden beide belangwekkende workshops, over de toekomst van voedsel & landbouw en over bosbeleid in Afrika.

Naast deze cruciale en serieuze onderwerpen kon er ook voldoende worden genoten van cultuur. Zo was er een unieke theatervoorstelling van Ubuntopia, een inspirerend schrijversgesprek van El Hizjra en werden er twee mooie films vertoond door iAfrica Film Festival. Zeker de culturele workshops zaten tot de nok toe gevuld! Dat is een prachtig compliment voor deze sector, die zware jaren achter de rug heeft.

Inspiratiemarkt en Afrikaanse lunch

Cultuur was er ook in overvloed op de inspiratiemarkt. Hier kon men rondsnuffelen tussen Afrikaanse mode, kunstwerken van Abu Kanu, handgemaakte olifantjes, boeken van het Athenaeum en heerlijke verzorgingsproducten van Urban Africa Naturals, die hun basis in de Ghanese natuur vonden. Daarnaast waren er stands van belangrijke organisaties als ONE Campaign, WECF, FNV, FEPS en nog veel meer.

Deze mooie dag was niet compleet geweest zonder restaurant Kilimanjaro, die in de pauze een overheerlijke Afrikaanse (vegan) lunch serveerde. Men kon genieten van het Eritrees/Ethiopisch gerecht injera; een zuurdesem pannenkoek geserveerd met vijf smaakvolle groentesauzen.

Afsluitingsprogramma

Waar in voorgaande jaren de dag altijd begonnen werd met een grote openingssessie, werd de Afrikadag dit jaar afgesloten met een groot en divers afsluitingsprogramma. In het Tropentheater werd men verwelkomd door de gezellige en swingende muziek van de band van Boule Mpanya, gevolgd door een geestige cabaretvoorstelling van Mo Hersi. Na deze feestelijke opening was het de beurt aan de sprekers Bert Koenders en Charity Kaluki Ngilu.

“As long as poverty, injustice and gross inequality persist in our world, none of us can truly rest.”

Met dit mooie en nog altijd actuele citaat van Nelson Mandela werd het gesprek in de afsluitende sessie ingeluid. De pandemie, de klimaatcrisis en de oorlog in Oekraïne hebben ongelijkheden in de wereld opnieuw op scherp gezet. Waar sommige delen van de wereld snel leken te herstellen van de COVID-19 jaren, geldt dat voor veel delen van de wereld niet, zoals voor Afrika.

Tegelijkertijd heeft het Afrikaanse continent ook zijn veerkracht getoond. Tijdens de lockdowns en reisrestricties, is men gaan focussen op eigen lokale productie. Dit heeft laten zien dat het continent een volhardende energie heeft en ook in de eigen behoeften kan voorzien.

De sessie werd geëindigd door een panel van de inspirerende Udo Bullman, Fatten Aggad, Fatima Vally en Mariam Oyiza Aliyu. Udo en Fatten gingen vooral in op hoe Europees beleid anders zou moeten worden ingericht. De kritiek op het Westen daarna was fel maar gegrond. Fatima en Mariam wisten het publiek te raken. Een waardige afsluiting van een al met al prachtige dag, ook terug te zien via [YouTube](#).

Hoewel met het afsluitingsprogramma de Afrikadag 2022 tot een einde kwam, is het van belang dat de gesprekken over de vele interessante vraagstukken gevoerd blijven worden. Eén van de onderwerpen die van groot belang zullen worden de komende tijd is de Afrikastrategie. Om hier verder over te praten is het mogelijk geweest aan te sluiten bij de inputsessies van Partos.

Doelstellingen van de Afrikadag

Het doel van de Afrikadag is draagvlakversterking voor internationale samenwerking en Afrikaanse thema's in Nederland. Dit is essentieel volgens de FMS, want zonder een breed maatschappelijk draagvlak voor internationale samenwerking is politiek draagvlak ook ondenkbaar. En juist dat politieke draagvlak is nodig om tot daadwerkelijke veranderingen te komen. De FMS slaagt er met de Afrikadag in om een jong, groot en divers publiek te bereiken en is daarbij niet bang om lastige onderwerpen aan te kaarten. Door de uitgebreide (social) media aandacht voor de Afrikadag wordt bovendien een veel grotere groep mensen bereikt dan enkel de bezoekers van de dag. Op deze manier draagt de Afrikadag van de FMS bij aan een positieve en realistische uitstraling van de Nederlandse inspanningen op het gebied van internationale samenwerking en Afrika.

Evaluatie

In 2022 werkten we voor het eerst samen met een externe event organizer, Suzanne Copini. Vanuit FMS staf waren Arjen Berkvens (directeur), Max Landheer (medewerker Afrikadag) en Alexandra Iburg (stagiaire Afrikadag) verantwoordelijk voor de organisatie van de dag. Het werken met een externe event organizer is erg goed bevallen. Veel organisatorische dingen werden uit handen genomen, waardoor we ons meer konden focussen op de inhoud van de dag. Een volgende keer gaan we weer kijken of het mogelijk is een externe event organizer te betrekken bij de organisatie van de Afrikadag.

Met bijna 600 verkochte entreekaartjes ligt het bezoekersaantal iets lager dan voorgaande jaren. Dit heeft waarschijnlijk meerdere, met elkaar samenhangende redenen. Eind 2021/begin 2022 hebben we besloten om de Afrikadag 2022 toch niet in april te houden, maar te verplaatsen naar eind mei, in verband met de coronasituatie. Het enige vrije weekend in die periode was zaterdag 28 mei, de zaterdag na Hemelvaartsdag. Dit was een drukke periode, met veel evenementen en inhaalevenementen na corona, wat er waarschijnlijk aan bijgedragen heeft dat het bezoekersaantal wat lager was. Er zijn uiteindelijk bijna 600 kaarten verkocht en daarnaast waren er gedurende de dag ook nog ruim 200-250 sprekers, gasten en vrijwilligers aanwezig.

Democratie onder Druk

In 2022 hebben we als FMS ons actief beziggehouden met het stimuleren van democratie in de brede zin, ook in eigen land. Dat hebben we gedaan met een coalitie van organisaties, zoals Pax, NHC, Transparency International NL, Stichting Meer Democratie, en anderen: <https://democracyunderthreat.org/>.

Hier is op 10 november 2022 een werkconferentie uit voortgevloeid, waarbij een aantal partners uit de coalitie workshops heeft gegeven en discussies heeft gefaciliteerd. Ook sprak o.a. Eva Rovers als inspiratie over burgerberaden. Deze werkconferentie heeft geresulteerd in een manifest over wat ons te doen staat om de democratie in binnen- en buitenland te versterken. Dit manifest is aangeboden aan Tweede Kamerlid Kati Piri.

De werkconferentie en de coalitie zijn sinds 10 november verder gegaan, ook in voorbereiding op de Summit for Democracy die in Den Haag plaatsvindt in 2023.

Jaarrekening

BALANS PER 31 DECEMBER 2021

(na resultaatbestemming)

ACTIVA

	<u>2022</u>		<u>2021</u>
	€		€
Vlottende activa			
Overheidssubsidie (1)	9.981		10.065
Overige vorderingen en vooruitbetaald (2)	72.399		37.582
Liquide middelen (3)	<u>275.776</u>		<u>219.115</u>
Totaal activa		<u><u>358.156</u></u>	<u><u>266.762</u></u>

PASSIVA

	<u>2022</u>		<u>2021</u>
	€		€
Eigen vermogen (4)			
Continuïteitsreserve	104.740		59.653
De Born Vrouwenfonds	<u>29.576</u>		<u>34.376</u>
		134.316	94.030
Schulden			
Partij van de Arbeid rekening-courant (5)	143.919		44.044
Nog te betalen en vooruitontvangen (6)	65.177		111.839
Rekening-courant FEPS	-		-
Reservering vakantiedagen en verlofuren	7.359		6.384
Reservering vakantiegeld	<u>7.385</u>		<u>10.466</u>
		223.840	172.732
Totaal passiva		<u><u>358.156</u></u>	<u><u>266.762</u></u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2022

	Begroting 2022	Resultaat 2022	Resultaat 2021
	€	€	€
Baten			
Overheidssubsidie (7)	335.304	345.031	335.853
Bijdrage European Forum (8)	190.000	151.290	114.217
Bijdrage partij van de Arbeid (9)	88.300	88.300	88.300
Fondsenwerving	70.000	67.510	68.406
Partner bijdragen Afrikadag en andere (10)		83.546	-
Foundation European Progressive studies (11)		2.909	6.627
Project met Olof Palme International Center	140.000	165.877	42.521
Solidariteitsactie Oekraïne (12)		22.482	
Overige ontvangsten	-	313	-
	<u>823.604</u>	<u>927.258</u>	<u>655.924</u>
Lasten			
Organisatiekosten			
Personeelslasten (13)	350.000	215.784	224.141
Overige organisatiekosten (14)	85.500	74.848	86.772
	<u>435.500</u>	<u>290.632</u>	<u>310.913</u>
Projecten			
Projecten uit WFPP, MATRA & Shiraka(15)	150.000	230.419	231.435
Internationale Projecten European Forum (16)	175.000	121.744	63.683
Projecten De Born (17)	15.000	4.800	9.551
Projecten in Nederland	3.500	5.154	1.594
Foundation European Progressive studies (18)	20.000	82.583	11.965
Project met Olof Palme International Center	-	165.877	43.081
Building Change	3.000	-	-
Solidariteitsactie Oekraïne (20)			
	<u>366.500</u>	<u>610.576</u>	<u>361.309</u>
Totaal	<u>802.000</u>	<u>901.208</u>	<u>672.222</u>
Resultaat vóór bestemming	<u>21.604</u>	<u>26.050</u>	<u>-16.297</u>
Onttrekking bestemmingsfonds De Born	-15.000	-7.379	-17.769
Toevoeging bestemmingsfonds De Born	-	-	-
Onttrekking uit continuïteitsreserve	-	-	-
Toevoeging aan continuïteitsreserve	36.604	33.429	1.471
Totaal bestemd	<u>21.604</u>	<u>26.050</u>	<u>-16.298</u>

TOELICHTING ALGEMEEN

Toelichting behorende bij de jaarrekening 2022 Stichting Foundation Max van der Stoel for Democracy, Development and Dialogue (hierna: FMS), gevestigd te Den Haag is op 1 juli 2013 ontstaan als een juridische fusie tussen Evert Vermeer Stichting (de blijvende stichting, welke thans de huidige naam heeft) en de Alfred Mozer Stichting (verdwijnde stichting). De operationele samenvoeging heeft plaatsgevonden op 1 januari 2013.

Doelstelling van FMS is een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van (sociaal-)democratie in internationaal verband.

Verslaggevingsperiode

De verslaggevingsperiode is gelijk aan het kalenderjaar.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens RJK C1 Organisaties zonder winststreven. FMS kwalificeert als een kleine rechtspersoon. Waar wenselijk wordt gebruik gemaakt van de vrijstellingen die van toepassing zijn. De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs. Een activum wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen.

Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Belastingen

FMS is niet belastingplichtig voor vennootschapsbelasting en omzetbelasting.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten vorderingen uit hoofde van subsidies- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen en overige te betalen posten.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Indien instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd. FMS maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van financiële instrumenten die de stichting blootstelt aan marktrisico (inclusief reële waarde- en renterisico), kredietrisico en liquiditeitsrisico. Om deze risico's te beheersen heeft FMS een beleid inclusief een stelsel van limieten en procedures opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee de financiële prestaties van FMS te beperken. FMS zet geen afgeleide financiële instrumenten in.

Kredietrisico

De FMS loopt kredietrisico over leningen opgenomen onder financiële vaste activa, subsidie- en overige vorderingen en liquide middelen.

Renterisico

FMS loopt renterisico over de liquide middelen en rentedragende vorderingen en schulden.

Liquiditeitsrisico

FMS bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen. Het bestuur ziet erop toe dat FMS steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen.

Reële waarde

De reële waarde van in de balans opgenomen financiële instrumenten die deel uitmaken van de te vorderen subsidies benadert de boekwaarde daarvan.

Vorderingen uit hoofde van subsidies en overige vorderingen

Vorderingen uit hoofde van subsidies en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Overige financiële verplichtingen

Financiële verplichtingen worden tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd op basis van de effectieve rentemethode.

Financiële vaste activa

De grondslagen voor overige financiële vaste activa zijn opgenomen onder het hoofd Financiële instrumenten.

Vorderingen en effecten

De grondslagen voor de waardering van vorderingen en effecten zijn beschreven onder het hoofdstuk Financiële instrumenten.

Eigen vermogen

Financiële instrumenten, die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als eigen-vermogensinstrumenten, worden gepresenteerd onder het eigen vermogen. Financiële instrumenten, die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als een financiële verplichting, worden gepresenteerd onder schulden. Rente, baten en lasten betrekking tot deze financiële instrumenten worden in staat van baten en lasten verantwoord. De continuïteitsreserve is bedoeld als een buffer bij tegenvallende baten of lasten.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen. Een voorziening wordt in de balans opgenomen, wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Kortlopende schulden

De waardering van kortlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

Personeelsbeloningen / pensioenen

Salarissen en sociale lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarin deze verschuldigd zijn, in overeenstemming met de arbeidsovereenkomsten.

De pensioenpremies worden afgedragen aan een pensioenverzekeraar. Op grond van de uitvoeringsovereenkomst en RJ 271 is het de stichting toegestaan de pensioenregeling te verwerken overeenkomstig de verplichting aan de pensioenuitvoerder. Uit dien hoofde worden de over een jaar verschuldigde pensioenpremie als pensioenlast in de staat van baten en lasten verwerkt.

TOELICHTING JAARREKENING

Balans

	2022	2021
	€	€
Overheidssubsidie (1)		
NFRP-MATRA	2.316	2.415
NFRP SHIRAKA	7.665	7.650
	<u>9.981</u>	<u>10.065</u>

Het Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen (NFRP) ondersteunt de ontwikkeling van de rechtsstaat en de democratie. Het richt zich op Oost-Europa, de Westelijke Balkan en de Arabische regio. Het NFRP bestaat uit 2 onderdelen, het NFRP-Matra programma voor de (Oost-) Europese regio en Shiraka voor de Arabische regio.

Voor de NFRP-MATRA en NFRP-SHIRAKA geldt dat het Ministerie van Buitenlandse Zaken de FMS rechtstreeks een voorschot verstrekt van 95%, het daaropvolgende jaar wordt de subsidie definitief vastgesteld en ontvangt de FMS het resterende deel.

De subsidies tot en met 2021 zijn definitief vastgesteld door beide ministeries.

Inzake de vordering WFPP, zie (2)

Overige vorderingen en vooruitbetaald (2)

PvdA inzake subsidie WFPP	47.360	29.911
<i>Projecten European Forum</i>		
	<u>47.360</u>	<u>29.911</u>
<i>Partner bijdragen publieksactiviteiten</i>		
FEPS : Bijeenkomst Skopje	21.043	
	<u>21.043</u>	-
<i>Projecten met zusterpartijen in Europa</i>		
Udruzenje forum lijeve inicijative/Bosnie-Herzegovina	-	50
Centar Modernih vestina/Servië	121	140
Progres	40	
NVO fonds za progresivne politieke/Montenegro	335	-
Totaal Projecten	<u>496</u>	<u>190</u>

TOELICHTING JAARREKENING (vervolg)

Balans (vervolg)

	2022 €	2021 €
Overige vorderingen en vooruitbetaald (2)		
<p>De FMS ontvangt krachtens de Wet Financiering Politieke Partijen (WFPP) en het Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen (NFRP) van respectievelijk het Ministerie van Binnenlandse Zaken en het Ministerie van Buitenlandse Zaken jaarlijks subsidie. De subsidie voor de WFPP wordt middels een voorlopige beschikking en slechts voor 80%, gelijk met van de aan de partij verbonden wetenschappelijke bureau en jongerenorganisatie, overgemaakt aan de politieke vereniging die de ontvangen bedragen ter beschikking dient te stellen aan de genoemde organisaties. In het 4e kwartaal van het daaropvolgende jaar ontvangt de politieke vereniging de definitieve beschikking over het voorafgaande jaar en wordt het resterende deel van de subsidie (20%) die de politieke vereniging ontvangt, volledig ter beschikking gesteld aan de organisaties. Deze vordering wordt niet meer vermeld onder overheidssubsidie maar onder overige vorderingen. Op de balans van de politieke vereniging staat de totale vorderingen aan subsidie Wet Financiering Politieke Partijen w.o. ook het deel van de verbonden instellingen.</p>		
Liquide middelen (3)		
Rabobank 394546121	251.161	126.524
Rabobank 346715407	24.615	92.591
	<u>275.776</u>	<u>219.115</u>
	-	
<p>Voor een meerjarenproject met de Olof Palme Stichting uit Zweden is op verzoek een aparte bankrekening geopend. Het geld van beide rekeningen is vrij besteedbaar.</p>		
Eigen vermogen (4)		
Continuïteitsreserve		
Beginstand per 1 januari:	59.653	89.449
Correctie beginbalans	-	-31.267
Toevoeging:	33.429	1.471
Onttrekking:	-	-
Eindstand 31 per december	<u>93.082</u>	<u>59.653</u>
De Born Vrouwenfonds		
Beginstand per 1 januari:	34.376	52.145
Toevoeging:	-	-
Onttrekking:	-7.379	-17.769
Eindstand per 31 december	<u>26.997</u>	<u>34.376</u>
Totaal	<u>120.079</u>	<u>94.030</u>
Schulden op korte termijn		
Partij van de Arbeid rekening-courant (5)		
Rekening courant PvdA - FMS per 01-01 toename	44.044	56.069
afname	99.875	-12.025
Rekening courant PvdA - FMS per 31-12	<u>143.919</u>	<u>44.044</u>

TOELICHTING JAARREKENING (vervolg)

Balans (vervolg)

	2022	2021
	€	€
<i>Nog te betalen en vooruitontvangen (6)</i>		
Societe 5C Consultin	166	-
Progressive Youth Organisation / Libanon		2.884
Duma Dmitrij / Oekraïne		679
Progres / Noord-Macedonië		1.118
	<u>166</u>	<u>4.681</u>
 <i>European forum</i>		
Labour	5.586	7.070
Olof Palme		
FEPS	41.397	4.766
Olof Palme Stichting Zweden 2021	-	31.267
Olof Palme Stichting Zweden 2020	-	37.564
Olof Palme Stichting Zweden 2022	7.739	-
 <i>Overige</i>		
Bankkosten	30	
Reisbureau	260	
Vertaalkosten		78
Accountantskosten	9.063	10.527
Af te dragen Loonheffingen	11.002	11.952
Af te dragen pensioenpremie ABP	4.172	3.877
	<u>24.526</u>	<u>26.434</u>
	<u>79.414</u>	<u>111.782</u>

TOELICHTING JAARREKENING (vervolg)

Staat van baten en lasten

Baten

	Begroting 2022 €	Realisatie 2022 €	Realisatie 2021 €
Overheidssubsidie (7)			
WFPP	€ 134.000	142.882	134.550
WFPP Def.vaststelling voorafgaand jaar.		2.528	
NFRP-MATRA	€ 48.304	46.315	48.303
NFRP-SHIRAKA	€ 153.000	153.306	153.000
	<u>335.304</u>	<u>345.031</u>	<u>335.853</u>

Bijdrage European Forum (8)

FEPS		21.043	-
Olof Palme International Center		32.683	34.328
Sociaal democraten Denemarken		6.000	6.000
Sociaal democraten Zweden		27.000	27.000
SPD Duitsland		25.000	25.000
SPOE/Karl Renner Instituut Oostenrijk		6.000	6.000
Labour Party/Westminster Foundation.		33.150	27.889
Partij van de Arbeid		6.000	6.000
	<u>190.000</u>	<u>156.875</u>	<u>132.217</u>

Bijdrage partij van de Arbeid (9)

De FMS krijgt jaarlijks een bijdrage van € 18.300 van de Partij van de Arbeid ter ondersteuning van haar werk .

Op 19 september 2019 heeft de Tweede Kamer een motie aangenomen van de heer Jetten om de politieke partijen structureel meer te ondersteunen.

Daar er geen kaders zijn vastgesteld waaraan deze gelden besteed moeten worden staat het de politieke partijen vrij om dat zelf te bepalen naar eigen inzicht. Zo mag een partij de gelden ook gebruiken om de aan de partij verbonden organisaties te versterken. Te denken valt aan de jongerenorganisatie, het wetenschappelijk instituut en de organisatie die zich bezig houdt met buitenlandse activiteiten. De FMS heeft om deze redenen € 70.000 ontvangen.

Zij zal dit verantwoorden aan de PvdA die het op haar beurt verantwoordt aan het ministerie van Binnenlandse Zaken.

TOELICHTING JAARREKENING (vervolg)

Staat van baten en lasten

Baten

Begroting	Realisatie	Realisatie
2022	2022	2021
€	€	€

Partner bijdragen Afrikadag en andere (10)

Stichting Stedebank Haarlem Mutare		450	
Amref Flying Doctors		600	
Women engage for a Common Future (WECF)		750	
FNV		1.150	
Universiteit Leiden		300	
Action Aid		5.000	
European Centre for DEVE		600	
Stichting Cordaid		800	
Stichting Tear fund Nederland		950	
Albert Schweitzer Fonds Nederland		1.000	
Oxfam Novib		5.000	
Ministerie van Buitenlandse Zaken		6.500	
Paradise and Wilderness		300	
FEPS		50.993	
FEPS		1.729	
Storting donateurs en kaartverkoop		7.424	
	-	<u>83.546</u>	-

Foundation European Progressive studies (11)

vrijval schuld rc feps		2.909	2.092
Reclaiming Democracy		-	4.535
	-	<u>2.909</u>	<u>6.627</u>

Inkomsten uit contractuele verplichtingen met FEPS, zie ook (18)

Solidariteitsactie Oekraïne (12)

Fondsenwerving		<u>22.482</u>
----------------	--	---------------

Vanwege de oorlog in Oekraïne heeft de FMS een fondsenwerving opgestart. Doelstelling is om de Oekraïners daarmee te ondersteunen.

TOELICHTING JAARREKENING (vervolg)

Staat van baten en lasten (vervolg)

Baten	Begroting 2022 €	Realisatie 2022 €	Realisatie 2021 €
Lasten			
Personeelslasten (13)			
Salarissen	350.000	195.702	235.752
Sociale lasten		36.684	38.355
Pensioenpremies		31.444	38.741
Overwerk		6.533	455
Werkgeversverzekering		3.309	-
Cafetariaregeling		-	210
Reservering vakantiegeld/verlofuren		15.174	17.873
Reiskosten woon - werk		9.907	1.259
Thuiswerkvergoeding		763	-
Overige personeelskosten		-	-36
Doorberekend aan projecten		-83.732	-108.468
	350.000	215.784	224.141

In 2022 bedroeg de omvang 4 FTE. In 2023 zal de omvang 3,6 FTE bedragen.

Overige organisatiekosten (14)

Huisvestingskosten	25.000	13.167	16.667
Bureaunkosten	15.000	17.413	17.626
Af:toegerekend aan projecten		-	-3.333
		17.413	14.293
Computerkosten	10.000	16.900	18.092
Reis- en verblijfkosten medewerkers	2.000	4.038	1.727
Abonnementen en lidmaatschappen	7.500	6.097	230
Accountantskosten	5.000	8.652	9.785
Vergaderkosten	1.000	1.868	1.474
Fondsenwerving	10.000	12.613	10.855
Overige kosten	5.000	1.886	930
Kosten vrijwilliger		-	1.046
	80.500	82.633	75.099
<i>Overige personeelskosten</i>			
Scholing	-	-	3.436
Personeelsfestiviteiten	-	7.725	3.919
Jubilea en afscheid personeel	-	96	786
Overige kosten	-	-96	3.532
		7.725	11.673
Totaal overige organisatiekosten	5.000	90.358	-
AF: doorberekend aan projecten		-15.510	-
	85.500	74.848	86.772

TOELICHTING JAARREKENING (vervolg)

Staat van baten en lasten (vervolg)

Lasten (vervolg)

	Realisatie 2022 €	Realisatie 2021 €
<i>Projecten uit WFPP, MATRA & Shiraka(15)</i>		
<i>Regio Zuidoost Europa (gefinancierd uit WFPP)</i>		
Albanië	394	-
Bosnië & Herzegovina	5.245	-
Macedonië	15.126	14.550
Montenegro	4.920	2.058
Servië	-	7.855
Conferentie Servië 12-14/11/2021	-	9.152
Lidmaatschappen: FEPS Solidar, TJN Partos	2.000	7.262
Turkije onderzoek diaspora	-	-
<i>Regio Midden-Oosten & Noord Afrika (gefinancierd uit NFRP SHIRAKA)</i>		
Libanon (act.B1)	10.542	10.884
Toegerekende salariskosten	4.800	4.800
Jordanië (act.A1-A3)	43.968	37.408
Toegerekende salariskosten	14.400	14.400
Marokko (act.C1)		
Toegerekende salariskosten	-	4.800
MENA-academy (act.E2)		
Toegerekende salariskosten	-	4.800
Lokale context-onderzoek (Act.F1)		
Toegerekende salariskosten	-	4.800
Tunesië (act.D1-D3)	33.491	38.430
Toegerekende salariskosten	19.200	14.400
Zweden (act.D1)		
Toegerekende salariskosten	4.800	-
Informatieproject (Act. E1)		
Toegerekende salariskosten	9.600	-
Toegerekende overige organisatiekosten	15.510	-

TOELICHTING JAARREKENING (vervolg)

Staat van baten en lasten (vervolg)

Lasten (vervolg)

**Realisatie
2022
€** **Realisatie
2021
€**

Regio Oost-Europa (gefinancierd uit NFRP-MATRA)

Armenië (act.A1-A2) Toegerekende salariskosten	10.185 1.000	10.869 3.268
Moldavië Toegerekende salariskosten	1.441 1.000	- -
Wit Rusland (Act.B1) Toegerekende salariskosten	9.451 1.000	9.733 1.634
Oekraïne (Act.C1-C3) Toegerekende salariskosten	20.346 2.000	25.430 4.902
	<u>230.419</u>	<u>233.456</u>

Projecten uit WFPP, MATRA & Shiraka(15)

Totale subsidiabele lasten conform de Wfpp, zijnde alle lasten van de stichting exclusief eventuele uitgaven die echt niet passen binnen de subsidiabele activiteit 'het onderhouden van contacten met zusterpartijen buiten Nederland.	901.208	672.222
Af: subsidiabele lasten opgevoerd binnen Matra (ter voorkoming van dubbele subsidie)	-46.423	-55.836
Af: subsidiabele lasten opgevoerd binnen Shiraka (ter voorkoming van dubbele subsidie)	-156.311	-134.723
Af: Ontvangen projectbijdragen voor specifieke projecten, waarbij lasten volledig/ grotendeels worden gedekt door projectbijdragen:		
Project met Olof Palme Stichting International Center	-165.877	-43.081
Projecten De Born	-4.800	-9.551
Foundation European Progressive studies	-82.583	-11.965
Internationale Projecten European Forum	-121.744	-63.683
	<u>323.471</u>	<u>353.383</u>

TOELICHTING JAARREKENING (vervolg)

Staat van baten en lasten (vervolg)

Lasten (vervolg)

Realisatie 2022 €	Realisatie 2021 €
-------------------------	-------------------------

Internationale Projecten European Forum (16)

Algemene kosten	8.137	-
News Service	18.436	5.121
Toegerekende salariskosten	-	29.700
Conferentie Skopje	28.595	-
Regional Best Practise in the Western Balkans: LGBTI	31.358	28.862
Factfinding Moldavie	1.898	-
Training met Friederich Ebert Stiftung	1.737	-
	<u>90.161</u>	<u>63.683</u>

Projecten De Born (17)

	<u>4.800</u>	<u>-</u>
--	--------------	----------

Betreft trainingen voor vrouwen in Noord Macedonië en Tunesië. Dit bedrag zal onttrokken worden aan De Born vrouwenfonds. Eveneens wordt een bedrag van € 2.579 van de organisatiekosten onttrokken.

Foundation European Progressive studies (18)

De FMS doet in samenwerking met Foundation European Progressive Studies (FEPS) een aantal projecten. De kosten worden betaald door FEPS. De FMS levert een percentuele bijdrage aan ieder project. Het percentage dat de FMS betaalt, wordt contractueel vastgelegd. Het betreft de volgende projecten:

Afrikadaq

Externe kosten	50.971	2.597
eigen bijdrage betaald aan FEPS	29.890	

Climate Justice

Externe kosten	-	2.976
----------------	---	-------

Reclaiming Democracy

Externe kosten	-	4.535
Eigen bijdrage betaald aan FEPS	-	1.857

EU-Russia Relations

eigen bijdrage aan FEPS	1.722	-
	<u>82.583</u>	<u>11.965</u>

TOELICHTING JAARREKENING (vervolg)

Staat van baten en lasten (vervolg)

Lasten (vervolg)

	Realisatie 2022 €	Realisatie 2021 €
Project met Olof Palme International Center (19)		
Externe kosten	139.945	43.081
Toegerekende salariskosten	25.932	-
	<u>165.877</u>	<u>43.081</u>

Soldariteitsactie Oekraïne (20)

Storting Duma Dmitrij	26.500
Hulpgoederen	5.083
	<u>31.583</u>

De FMS heeft een Oekraïne partner voor wie zij trainingen financiert. Aan deze partner is een geldbedrag ter beschikking gesteld van 26.500. Daarnaast zijn de gekochte medicijnen en eerste levensbehoeften verstrekt.

Giften

In 2022 heeft de FMS wel giften ontvangen groter dan € 500; deze hadden betrekking op de inzameling voor hulpgoederen voor de Oekraïne voor Oekraïne.

Bertil Hagen, Zweden	918
L. Groenewegen	750
Y. Du Pont	1.500
	<u>3.168</u>

Statutaire bepalingen resultaatbestemming

Overeenkomstig de statuten besluit het bestuur omtrent de bestemming van het resultaat. Dit in overeenstemming met de statutaire doelstellingen van FMS.

Voorstel resultaatbestemming verslagjaar

Een bedrag van € 7.397 zal onttrokken worden aan de bestemmingsreserve De Born. Een bedrag van € 33.429 zal toegevoegd worden aan de continuïteitsreserve.

Ondertekening

Vastgesteld en goedgekeurd te Den Haag op _____ 2023

Bert Koenders (voorzitter)

Kirsten Meijer (vicevoorzitter)

Hayte de Jong (Penningmeester)

**Ties Huis in 't Veld (qq algemeen bestuurslid,
int.secretaris PvdA).**

Lau Schulpen (algemeen bestuurslid)

Yannick du Pont (algemeen bestuurslid)

Milka Yemane (algemeen bestuurslid)

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Foundation Max van der Stoel For Democracy, Development and Dialogue (FMS)

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Stichting Foundation Max van der Stoel For Democracy, Development and Dialogue (FMS) te 's-Gravenhage gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Foundation Max van der Stoel For Democracy, Development and Dialogue (FMS) op 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met Rjk C1 'Kleine organisaties-zonder-winststreven'.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2022;
2. de staat van baten en lasten over 2022; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Foundation Max van der Stoel For Democracy, Development and Dialogue (FMS) zoals vereist in de Verordening inzake de Onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Rjk C1 'Kleine organisaties-zonder-winststreven' is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met RJK C1 'Kleine organisaties-zonder-winststreven'.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met RJK C1 'Kleine organisaties-zonder-winststreven'. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Was getekend te Sliedrecht, 30 juni 2023.

WITh Accountants B.V.
W.G. Oosterom MSc RA